

TEMA

Evolució del virus

L'estudi dels virus i la seva evolució resulta cabdal per tal de conèixer com s'han transmès al llarg del temps i com poden evolucionar. D'aquesta manera es podrien obrir noves vies de curació d'aquests virus

Els virus més antics coneguts

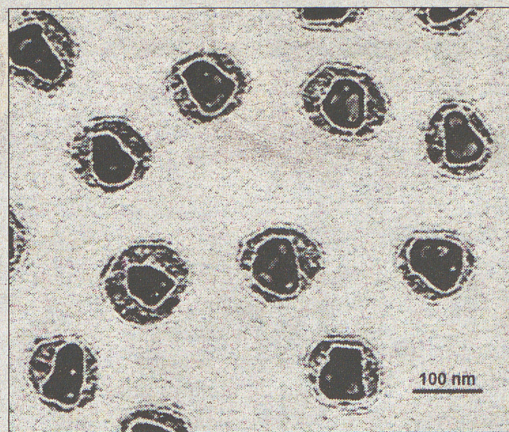
♦♦ Jordi Reina Prieto *

Els retrovirus constitueixen un grup important de virus amb un genoma de tipus ARN que infecten una gran varietat d'espècies animals, inclosos els peixos i els humans. Aquests virus deixen restes genètiques fòssils en les cèl·lules germinals que infecten ja que s'integren com virus ADN (retrovirus endògens) i passen als descendents com part del genoma de l'hoste; per això se'ls considera relíquies

del passat. A través de la seva detecció en el genoma de les espècies animals més antigues s'ha aconseguit traçar el seu origen en els animals.

Els estudis inicials indicaven que van aparèixer fa més de 100 milions d'anys, però aquestes dades semblaven només aproximats. Encara que els seus hosts naturals són els animals vertebrats, se sap que presenten una elevada capacitat per a saltar d'una espècie a una altra. A l'estar integrats en el genoma cel·lular han anat evolucionant de manera conjunta amb aquests elements fins arribar al dia d'avui

com petits segments genètics en les nostres cromosomes.

Un estudi recent que ha utilitzat 36 seqüències genètiques mantingudes constants al llarg del seu procés evolutiu, ha permès confirmar que els retrovirus, i el virus de la immunodeficiència humana és un d'ells, podrien haver emergit fa més de 450 milions d'anys, coincidint amb l'origen biològic dels ver-

tebrats amb mandíbules. A més d'això s'ha pogut comprovar com l'origen real dels mateixos cal situar-lo en els ecosistemes oceànics, és a dir en els retrovirus dels peixos i taurons (fish foamy-like endogenous retroviruses) i en els amfibis com les granotes (era paleozoica precoç). Aquests virus ja existien en aquest ecosistema fa uns 450-550 milions d'anys i van saltar a terra ferma o van ser devorats per petits carnívors que els van incorporar a la seva dotació genètica. Aquestes dades filogenètiques semblen confirmar que els retrovirus són el virus humans més antics coneguts fins ara.

* professor de Virologia del Hospital Universitari Son Espases

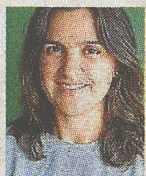
TEMA

Setè art en perspectiva de gènere

Que encara queda molt de camí per tal que les dones estiguin completament integrades en tots els àmbits del món laboral és una cosa evident. Però en els darrers anys, ens trobem amb una important, si bé insuficient, participació de la dona dins la creació artística

El cinema com a eina per obrir la finestra als drets de les dones

♦♦ Neus Fernández Quetglas *

A totes les societats, la jerarquia social i econòmica de les persones està determinada per la posició individual a l'escala de poder. Aquesta afirmació també afecta en gran mesura les desigualtats de gènere en l'accés al mercat laboral, i per tant en la indústria cinematogràfica.

El cinema -tradicionalment territori masculí pel que fa a la producció i direcció- ha imposat el silenci i la passivitat com a atributs de la figura femenina. En les darreres dècades, però, cada cop hi ha més protagonistes femenines concebudes des de la mirada de dones directors dotades del poder necessari per oferir un altre punt de vista sobre la realitat. És un art que té molt poc d'imparcial, ja que la mirada sempre té país, època, gènere,

classe social, opinió, etc. Les directors solen crear protagonistes femenines i de pel·lícules que els agradaria veure com a espectadores, amb una sensibilitat especial que fa que les seves creacions siguin molt personals i convidin a la reflexió. Les dones s'han atracat a un cinema d'expressió personal, enfocat en la intimitat, la vida domèstica i les relacions familiars. La recepció per part de la crítica

i de festivals nacionals i internacionals ha evolucionat de manera favorable. S'ha après a valorar el cinema intimista amb elements autobiogràfics i preocupat per les problemàtiques socials. Un cine que alguns mitjans i crítica han anomenat 'cine de dona', un terme que la majoria rebutja, encara que es reivindiqui una mirada particular.

L'expressió de dona és també un dret fonamental. Si les dones no fan cinema, no existeixen, no es visualitzen, no transmeten el seu missatge. Per això és necessària la empremta de la dona en la creació cinematogràfica. És necessària la perspectiva femenina en totes les seves formes. De fet, només si tots els gèneres poden expressar-se tindrem una imatge aproximada de la realitat.

* periodista i doctora en Història per la UIB

TEMA

Boxa, un esport amb afició

Els historiadors i experts en boxa coincideixen en atribuir l'inici d'aquest esport a Espanya cap al 1876. El responsable fou un tal Bergé, qui ho havia après d'un mariner de Maó que es trobava enrolat en un vaixell britànic, i que va obrir una sala on poder practicar boxa a Barcelona

L'exhibició del campió del món Jack Johnson a Palma

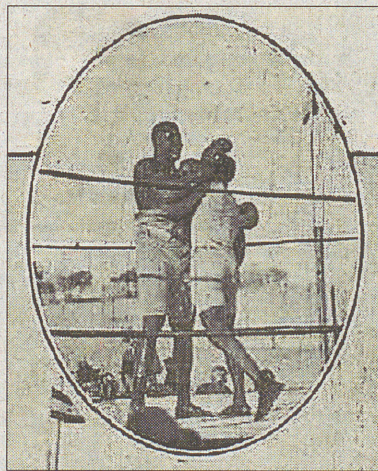
♦♦ Manuel García Gargallo *

El 19 d'abril de 1917 va celebrar-se en el velòdrom del Tirador de Palma un acte esportiu de primera magnitud. Deixant de banda les habituals competicions ciclistes, es va celebrar un combat de boxa amb una llegenda viva: el campió del món, Jack Johnson (1878-1946).

No fou una vetllada a l'ús, sinó un combat d'exhibició aprofitant la seva popularitat d'abast mundial. Johnson s'enfrontà a Gus Rhodes (nebot seu) i Robert Blanc, de raça blanca, disputant-ne tres assalts amb cada un que Johnson despatxà sense massa dificultat. Al dia següent es preveia una segona exhibició en el Teatre Balear, que no va arribar a celebrar-se.

Què havia portat fins Mallorca a una figura de fama mundial? Johnson fou el primer gran ídol esportiu de raça negra als Estats Units i campió del món dels pesos pesants entre 1908 i 1915. Això no li va evitar problemes amb la llavors molt racista societat nord-americana i la justícia del seu país. Per evitar la presó va exiliar-se el 1913 fins anar a parar a Barcelona el 1916, on va

viure-hi tres anys. El gegant afro-americà va protagonitzar varis combats a Madrid i Barcelona que aixecaren enorme expectació. La proximitat geogràfica va afavorir la seva visita a Palma, tot i oferir una vetllada menor contra púgils de poca entitat i mancada de vertadera emoció competitiva. Segurament Johnson va ser convidat a Palma arran els inicis de l'afició pugilística a Mallorca. Llavors, l'esport rei era el ciclisme i ni el futbol estava consolidat. Però la presència d'un campió del món de fama internacional, de manera sorprenent, no va funcionar i l'afició a la boxa va quedar com una moda passatgera. No fou fins la fundació del Boxing Club Mallorca, l'any 1931, que l'esport va arrelar amb força i va consolidar-se definitivament amb innombrables vetllades en el Teatre Balear i en el desaparegut Teatre Líric.

* doctor en Història contemporània (UB)